

29 Αυγούστου, 1990

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στές]

ΕΛΕΝΑ Ε. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ, ΑΝΗΛΙΚΗ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ
ΤΗΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΗΔΕΜΟΝΑ ΕΥΑΓΟΡΑ ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ,

Εφεσείουσα-Ενάγουσα,

v.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ,

Εφεσίβλητου-Εναγόμενου,

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7658).

- Αποζημιώσεις — Γενικές αποζημιώσεις για προσωπικές βλάβες — Κορίτσι ηλικίας 5 ετών, δραστήριο προ του ατυχήματος — Διάσωση με πολλαπλές σοβαρές εκχυμώσεις στο μάγουλο και αιμορραγία, απώλεια δύο δοντιών και κάταγμα αριστερών οστών προσώπου — Συρραφή χειλέων — Πάρεση στην αριστερή πλευρά του προσώπου — Συρίγγιο — Δακρύρροια αριστερού οφθαλμού — Μόνιμη δυσμορφία και σπαστικός συνεργισμός — Πιθανότητα μελλοντικής εγχείρισης προς διόρθωση του δακρυϊκού πόρου — Πιθανολογούμενος επηρεασμός κοινωνικής και επαγγελματικής ζωής — Συνεχιζόμενα ψυχολογικά προβλήματα — Μεταβολή της σε φοβισμένο παιδί, που δεν θέλει επικοινωνία και αποφεύγει τους άλλους — Αποζημιώσεις με βάση την Connerton v. Ellis (Kemp & Kemp) ΛΚ.12.000, συμπεριλαμβανομένων ΛΚ.2.000, για μελλοντική εγχείριση, πλέον ειδικές αποζημιώσεις — Παρούσα περίπτωση σοβαρότερα Connerton v. Ellis — Αύξηση ποσού σε ΛΚ.10.000 για δυσμορφία, ΛΚ.9.000 για τις δυσμενείς επιπτώσεις στην ζωή της από τα ψυχολογικά προβλήματα, ΛΚ.6.000 για τις τεράστιες δυσκολίες στην ανεύρεση εργασίας και ΛΚ.2.000 για μελλοντική εγχείριση.
- Έφεση — Αποζημιώσεις — Γενικές αποζημιώσεις για προσωπικές βλάβες — Αρχές, που διέπουν επέμβαση του Εφετείου.

Το μοναδικό επίδικο θέμα στην παρούσα υπόθεση ήταν ο καθορισμός του ποσού των Γενικών Αποζημιώσεων για τις προσωπικές βλάβες, που είχε υποστεί η Εφεσείουσα, συνεπεία αμελείας του Εφεσιβλήτου. Οι προσωπικές βλάβες περιγράφονται επαρκώς στο πιο πάνω σημείωμα, από το οποίο και προκύπτει το ύψος των Γενικών Αποζημιώσεων, που το Εφετείο εν τέλει επεδίκασε.

Η Έφεση επιτυγχάνει με έξοδα:

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Connerton v. Ellis-Kemp & Kemp, The quantum of Damages, 4η έκδοση, para. 3-914, σελ. 3907.

5 *Ioannou v. John Vincent Peterson Howard (1966) 1 C.L.R. 45.*

Έφεση.

10 Έφεση από ενάγοντα στην υπόθεση 3899/82 κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού (Χρυσοτομής, Π.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 30 Απριλίου, 1988 (Αρ. Αγωγών 3899/82 και 3897/82) με την οποία το ποσό των £13,106.- επιδικάστηκε στην ενάγουσα σαν αποζημίωση για σωματικές βλάβες που υπέστη σε τροχαίο δυστύχημα.

P. Μιχαηλίδης, για την εφεσείουσα-ενάγουσα.

15 *Χρ. Χρυσάνθου, για τον εφεσίβλητο-εναγόμενο.*

Ο ενάγων στην υπόθεση 3897/82 παρουσιάσθη αυτοπροσώπως.

Cur. adv. vult.

20 **ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.** ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Η έφεση έχει ως αντικείμενο το ποσό των αποζημιώσεων το οποίο επιδίκασε το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού στην εφεσείουσα για σωματικές βλάβες που υπέστη σε τροχαίο ατύχημα.

25 Η εφεσείουσα στις 1/1/82 ήταν επιβάτης στο αυτοκίνητο υπ' αριθμό εγγραφής JG14, το οποίο οδηγούσε ο πατέρας της κατά μήκος του δρόμου Πλατρών-Λεμεσού με κατεύθυνση προς τη Λεμεσό. Ο εφεσίβλητος ενώ οδηγούσε το αυτοκίνητό του υπ' αριθμό εγγραφής HY105 κατά μήκος
30 του ίδιου δρόμου, με κατεύθυνση τη Λεμεσό, παρεξέκλινε της πορείας του με αποτέλεσμα να εισέλθει στη δεξιά πλευρά του δρόμου και να αποκόψει την κανονική και ελεύθερη πορεία του αυτοκινήτου, υπ' αριθμό εγγραφής

JG14, κατά τη στιγμή που έκανε σήμα και προσπερνούσε το αυτοκίνητο του εφεσίβλητου. Ως εκ τούτου, ο οδηγός του JG14, στο οποίο ήταν επιβάτης η εφεσείουσα, στην προσπάθειά του να αποφύγει τη σύγκρουση, παρεξέκλινε της πορείας του, με αποτέλεσμα το αυτοκίνητο να φύγει από το δρόμο και να ανατραπεί. Ως αποτέλεσμα του ατυχήματος, η εφεσείουσα υπέστη σωματικές βλάβες και μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο Λεμεσού.

Η ευθύνη μεταξύ των δύο οδηγών είχε συμφωνηθεί ότι ο εφεσίβλητος έφερε ευθύνη 2/3 και ο πατέρας της εφεσείουσας, οδηγός του JG14 ευθυνόταν κατά 1/3. Συνεπώς το μόνο θέμα που είχε να εκδικάσει το πρωτόδικο Δικαστήριο ήταν το ποσό των αποζημιώσεων που edικαιούτο η εφεσείουσα.

Την ημέρα του ατυχήματος, η εφεσείουσα ήταν περίπου 5 ετών. Όταν μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο, εξετάστηκε από τον Ειδικό Χειρουργό Ανδρέα Ξερό, που διαπίστωσε ότι η εφεσίβλητη υπέστη εγκεφαλική διάσειση με πολλαπλές εκχυμώσεις στο μάγουλο και αιμορραγία. Το μάγουλο και τα χείλη είχαν τραυματιστεί βαρεια, με κομμάτια σάρκας να κρέμονται και να αιμορραγούν. Έχασε δύο δόντια και είχε κάταγμα των αριστερών οστών του προσώπου. Τη συνέρραψε και δημιούργησε νέα χείλη. Την έβδομη μέρα, διαπίστωσε πάρεση στην αριστερή πλευρά του προσώπου και εμφανίστηκε, επίσης, συρίγγιο. Η εφεσείουσα απολύθηκε από το Νοσοκομείο στις 12/1/82 με πάρεση του προσώπου, συρίγγιο και δυσμορφία του προσώπου που προκλήθηκε από τις ουλές.

Ως αποτέλεσμα των τραυμάτων από το τροχαίο ατύχημα, η εφεσείουσα υπέστη δακρύρροια του αριστερού ματιού και είχε ψυχολογικά προβλήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν.

Κατά τη διάρκεια της δίκης, κατέθεσαν εκ μέρους της εφεσείουσας έξι ιατροί και εκ μέρους του εφεσίβλητου άλλοι πέντε. Επίσης εκ μέρους της εφεσείουσας κατατέθηκαν δύο Ιατρικά Πιστοποιητικά Άγγλων Ιατρών, που εξέ-

τασαν την εφεσείουσα τον Αύγουστο του 1984.

5 Ο πρωτόδικος Δικαστής αποδέχτηκε τη μαρτυρία όλων των ιατρών που κατάθεσαν εκ μέρους της εφεσείουσας, δηλώνοντας ταυτόχρονα ότι δε διέφερε πολύ η μαρτυρία των ιατρών του εφεσίβλητου από τη μαρτυρία των ιατρών της εφεσείουσας.

Τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστή, είναι τα εξής: (σε πρόχειρη μετάφραση)

10 "Υπό το φως της μαρτυρίας, όπως την έχω αποδεχθεί, βρίσκω ότι η Έλενα υπέστη τις βλάβες που περιγραψε ο ιατρός Ξερός στην έκθεσή του και παρόλο που υπήρξε καλύτερευση, εντούτοις το πρόσωπο της Έλενας έχει έντονη δυσμορφία τόσο από τις έντονες ουλές, καθώς επίσης και από τη βλάβη του προσωπικού

15 νεύρου, το οποίο προκάλεσε δυσμορφία στο πρόσωπό της και σπαστικό συνεργισμό, συμπτώματα τα οποία θα είναι μόνιμα. Η δακρύρροια και το κλείσιμο των βλεφάρων θα καλύτερευσουν, αλλά είναι πιθανό ότι μπορεί να χρειασθεί να υποβληθεί σε εγχείριση για να διορθωθεί ο δακρυϊκός πόρος (lacrimal duct). Ως αποτέλεσμα των τραυμάτων της η Έλενα έχει επίσης επηρεασθεί ψυχολογικά και αυτή η σοβαρή ψυχολογική της

20 κατάσταση, θα καλύτερευσει με τη βελτίωση των ουλών, αλλά ένας πρέπει να έχει υπόψη του ότι αυτές οι ουλές ουδέποτε θα εξαφανιστούν και το τελευταίο στάδιο της εγχειρίσεως θα γίνει μετά από αρκετά χρόνια που σημαίνει ότι η Έλενα θα υποφέρει αρκετά μέχρι τότε. Λόγω της ψυχολογικής κατάστασης της Έλενας, τόσο η κοινωνική όσο και η επαγγελματική

25 ζωή της θα επηρεαστούν δυσμενώς μόνιμως και αυτό το παιδί θα μείνει μόνιμα με ουλές."

30

Ο πρωτόδικος Δικαστής στον καθορισμό των γενικών αποζημιώσεων, βασίστηκε στην υπόθεση *Connerton ν. Ellis*, η οποία αναφέρεται στο Σύγγραμμα *Kemp & Kemp*

35 *The Quantum of Damages*, 4η έκδοση, παράγραφος 3-914, σελίδα 3907, για το λόγο ότι οι αποζημιώσεις σε προηγού-

μενες υποθέσεις ήταν μάλλον ανεπαρκείς και επιδίκασε στην εφεσείουσα £12,000 αποζημιώσεις, οι οποίες συμπεριλάμβαναν και ποσό £2,000 για μελλοντικές πλαστικές εγχειρίσεις. Επίσης, επιδίκασε £1,106 ειδικές αποζημιώσεις, τις οποίες πρόσθεσε στις £12,000 και το ολικό ποσό το οποίο επιδίκασε στην εφεσείουσα ήταν £13,106. 5

Ο ευπαιδευτος δικηγόρος της εφεσείουσας, εισηγήθηκε στο Δικαστήριο ότι οι αποζημιώσεις ήταν έκδηλα ανεπαρκείς υπό το φως των περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης και ότι οι προσωπικές βλάβες που υπέστη η εφεσείουσα ήταν πολύ πιο σοβαρές από εκείνες που αναφέρονται στην υπόθεση *Connerton* (ανωτέρω). Ο δικηγόρος, επίσης, υποστήριξε ότι ο πρωτόδικος Δικαστής, δεν έλαβε υπόψη τη διαφορά στην αγοραστική αξία της λίρας κατά το 1982, όταν αποφασίστηκε η υπόθεση *Connerton* (ανωτέρω) και με της αγοραστικής της αξίας όταν το πρωτόδικο Δικαστήριο επιδίκασε τις αποζημιώσεις το 1988. 10 15

Έχουμε εξετάσει με πολλή προσοχή την υπόθεση *Connerton* (ανωτέρω), στην οποία το Δικαστήριο επιδίκασε £13,000 αποζημιώσεις. Στην υπόθεση εκείνη οι βλάβες περιοριζόνταν μόνο σε δυσμορφία που προκλήθηκε από ουλές. Η δυσμορφία δεν ήταν έντονη όπως στην προκειμένη περίπτωση, όπως εμφανίζεται στις φωτογραφίες Τεκμήρια 3 και 5. Στην κρινόμενη περίπτωση, η εφεσείουσα δεν έχει μόνο έντονη δυσμορφία. Υπέστη βλάβη το προσωπικό της νεύρο το οποίο, όμως, έχει μερικώς αποκατασταθεί. Επίσης, στην περίπτωση αυτή έχει δημιουργηθεί συρίγγιο στην παρειά του προσώπου της εφεσείουσας, το οποίο σύμφωνα με τη μαρτυρία θα είναι δύσκολο να χειρουργηθεί για να εξαλειφθεί. 20 25 30

Πρέπει δε να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τη μαρτυρία η εφεσείουσα προ του δυστυχήματος ήταν ένα πολύ δραστήριο παιδί. Της άρεσε να παίζει, να χορεύει και να συναναστρέφεται και μέσα και έξω από το σπίτι. Μετά το δυστύχημα και λόγω της δυσμορφίας της, η εφεσείουσα έχει γίνει ένα εντελώς διαφορετικό παιδί. Σύμφωνα με τη μαρτυρία του ιατρού Ηλία Νικολαΐδη (Μ.Ε. 6) με ειδικότητα 35

5 Νευρολόγου-Ψυχιάτρου, η εφεσείουσα έγινε ένα φοβισμένο κοριτσάκι που απόφευγε τους άλλους και δεν ήθελε να επικοινωνήσει. Παρόλο που πέρασαν τόσα χρόνια από το δυστύχημα υπάρχει η δυσκολία στην επικοινωνία, το κλείσιμο στον εαυτό της και ευερεθιστότητα.

10 'Όσον αφορά τις γενικές αποζημιώσεις, η βασική αρχή είναι ότι το Εφετείο δεν επεμβαίνει στη διακριτική ευχέρεια του πρωτόδικου Δικαστηρίου στον καθορισμό των γενικών αποζημιώσεων, εκτός αν ο καθορισμός είναι τόσο

15 έκδηλα υπερβολικός ή τόσο έκδηλα ανεπαρκής, που να δικαιολογεί το Εφετείο να επέμβει και να προβεί το ίδιο σε καθορισμό των αποζημιώσεων (Βλ. μεταξύ άλλων *Photios Ioannou ν. John Vincent Peterson Howard* (1966) 1 C.L.R. 45).

20 Είμαστε ικανοποιημένοι ότι οι προσωπικές βλάβες που υπέστη η εφεσείουσα είναι πολύ πιο σοβαρές από τις προσωπικές βλάβες που υπέστη η εφεσίβλητη στην υπόθεση *Connerton* (ανωτέρω), στην οποία βασίστηκε ο πρωτόδικος Δικαστής για να καθορίσει τις γενικές αποζημιώσεις

25 στην υπό κρίση περίπτωση, χωρίς όμως να εντοπίσει και να λάβει υπόψη του τις διαφορές αυτές. Η υπόθεση *Connerton*, δε δίδει ασφαλή καθοδήγηση για το ποσό των αποζημιώσεων στην παρούσα υπόθεση και κατά συνέπεια οι γενικές αποζημιώσεις που επιδικάστηκαν στην εφεσείουσα, είναι έκδηλα χαμηλές.

30 Αφού λάβαμε υπόψη την έντονη δυσμορφία του προσώπου της, καθώς και τις άλλες βλάβες στο πρόσωπό της και τα ψυχολογικά της προβλήματα, δεν έχουμε καμιά αμφιβολία ότι αυτά θα επηρεάσουν δυσμενώς τη μελλοντική της ζωή και ιδιαίτερα την επαγγελματική της αποκατάσταση.

35 Είμαστε της γνώμης ότι μια λογική αποζημίωση θα ήταν £10,000 για δυσμορφία που συμπεριλαμβάνει και £2,000 μελλοντικά έξοδα για πλαστικές εγχειρίσεις, £9,000 για τις δυσμενείς επιπτώσεις που θα έχουν στη ζωή της τα ψυχολογικά της προβλήματα και £6,000 αποζημίωση για

τις τεράστιες δυσκολίες που θα έχει για εξεύρεση εργασίας.

Ο πρωτόδικος Δικαστής, με βάση τις πρόνοιες του Νόμου 156/85, επιδίκασε τόκο προς 6% ετησίως στις £10,000 γενικές αποζημιώσεις (μη συμπεριλαμβανομένων των £2,000 για μελλοντικές πλαστικές εγχειρίσεις) από τις 1/1/1982. Επίσης, επιδίκασε τόκο προς 6% ετησίως στις £1,106 ειδικές αποζημιώσεις από τις 25/2/1986. Ενόψει του γεγονότος ότι δεν υπάρχει αμφισβήτηση για τον επιδικασμό τόκου, επιδικάζουμε τόκο με το ίδιο επιτόκιο το οποίο ενόψει του αυξημένου ποσού, θα είναι πάνω στο ποσό των £23,000 (μη συμπεριλαμβανομένων των £2,000 για μελλοντικές πλαστικές εγχειρίσεις). 5 10

Ο πατέρας της ανήλικου που είναι ενάγων στην αγωγή 3897/82, υποστήριξε την έφεση της εφεσείουσας θυγατέρας του, και δεσμεύεται από το αποτέλεσμα της παρούσας έφεσης. 15

Υπό τις περιστάσεις, η έφεση επιτυγχάνει με έξοδα σε βάρος του εφεσίβλητου.

Έφεση επιτυγχάνει με έξοδα.